

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

V Y D Á V Á F A R N O S T S V . V Á C L A V A V L E T O H R A D Ě

Ročník XXIV.

Červen 2015

číslo 6

Obzory

Obzory milosti, obzory neskonale,
šířící štědrú péči
o platnou píseň, vy, vždy hýčkáající, ale
nikdy bez nebezpečí –

vy tytéž ještě, a přec dávno jiné
(dva meče v setkání na téže ráně),
obzory milenců, ano! obzory, vy ne:
obzory žalu!... pláně,
vrhané opouštěním kupředu,
Když osud prvotní přechází v nekonečně
druhý –

kdo, kdo tak mocný opisuje vaše kruhy,
a kdo tak sláb, že k jejich středu
našeho srdce potřebuje?

Vladimír Holan

Úvodem

Ludvík Vaculík zesnul. Léta se s námi dělil o své názory a postoje. Dokázal si přiznat svá selhání a napravovat je. Lidí rovné páteře není mnoho. Nikam se necpal, neměl toho zapotřebí. Byl vlastencem, ukazoval krásu češtiny a lidových písní. Jestli chlap něčeho dosáhne, nejméně z padesáti procentech za to vděčí své ženě. Paní Vaculíková je obdivuhodná a moudrá žena. Od obou se máme čemu učit. Panu Vaculíkovi přejeme vytříbenou společnost, do které jsme zváni. Máme se kam těšit, nejme syny smrti, ale syny Vzkříšení. Brňané se omluvili za nelidské vyhnání německých žen, dětí a starých lidí z Brna v květnu 1945. Zvěrstva po válce často páchali kolaboranti s nacisty. Omluvu odsoudil hejtmán Michal Hašek a Zdeněk Škromach. Z jakých asi důvodů? Biskup Vojtěch Cikrle řekl: „Pomsta spravedlnost nezjedná...“ Někdo zapomenout neumí, jiný zapomíná vědomě.

Kdo z těch, kteří skuhrají, že nás Západ zradil v Mnichově, přízná, že my jsme po válce zradili Podkarpatskou Rus a nechali tam řídit Stalinovu bolševickou sběř? Za války jsme čekali a přijali zahraniční vojenskou pomoc, ale dnes je mnoho lidí proti vojenské pomoci druhým. Stovky tisíc našich lidí odešly do zahraničí za války a za komunistů, ale dnes mnoha lidem chybí solidarita s potřebnými, utečence nechtějí. Dříve se to mělo za hřích. Římský biskup František neslouží jen při bohoslužbách, pracuje pro potřebné. /v

BEZ SVATOSTÁNKU...

„Kolem nás nezapasí věřící s nevěřícími, ale dva druhy věřících mezi sebou.“ Tohle není reakce na situaci v církvi po Koncilu. To je věta z roku 1936, kdy už bylo znát, že katolíci vyrůstají z dětských botiček a přemýšlejí. Ježíš přece mluvil o kvasu a neomezil to pouze na klérus. Často na uvedenou větu myslím. Dnes už to není našťestí zápas „ruční“ jako u nás po roce 1920; je to zápas slovní, názorový.

Nedávnou neděli jsem sloužil v jednom krkonošském údolí v penzionu. Organizátoři si přáli slavit Eucharistii v kruhu kolem kněze. Taková přání bývají teď častá – a různá. Po promluvě kněze se ozvou dotazy, kritika, dodatky k rozšíření myšlenky evangelia. Někdy žasnu... V době přímluv koluje miska s hostiemi rukama všech účastníků. Kdo chce, vyjádří se nahlas, nebo mlčky podá dál. Kalich je po okraj naplněný vínem. Po závěrečném zpěvu se ozve radostný potlesk. Přítomní „nevěřící“ vyznávají tu hodinu jako podivuhodný zážitek.

Líbí se mi toto dnešní „laické“ (!) hledání nových cest – nejen v liturgii. Cítím se tu jako ryba ve vodě. Poučuji se stále víc a více v tomto prostředí „otevřených obzorů“ mnohých našich věřících, kteří cítí v klerikálním prostředí spíše uzavřené formy, dle směrnic, jednou provždy daných shora.

(Jedna přímluva také zněla: za probuzení církve ze strnulosti...)

V zástupu se ovšem ozvaly i jiné názory: proč se slouží mše v areálu, jinde než v kapli, kde je přece Ježíš ve svatostánku! Názna střetu mezi dvěma druhy věřících mezi sebou. Řekl jsem jim: nebojte se, Pán Ježíš přijde mezi nás i sem...
Jan Rybář

BLAHOPŘEJEME

Milý Václave,

u příležitosti 40 let Vašeho kněžského svěcení Vám vyjadřujeme svou vděčnost a velkou vnitřní radost z nekonečné inspirace křesťanstvím, kterou nám 25 let nenuceně předáváte...

Děkujeme za předávání tradičních hodnot a čapkovského příkladu žasnutí nad prostými věcmi.

Děkujeme také těm, kteří Vás doprovázejí lidsky, především Janě Kalouskové, za jejich starost a péči.

Přejeme Vám ještě dlouhé a naplněné roky.
farníci

JÍT PROTI PROUDU ZNAMENÁ BÝT RADOSTNÝMI SVĚD- KY VZKŘÍŠENÉHO KRISTA

„Radost evangelia je naším křesťanským a biskupským povoláním, abychom šli proti proudu, to znamená, abychom byli radostnými svědky vzkříšeného Krista a předávali druhým naději a radost“, řekl František při zahájení všeobecného zasedání Italské biskupské konference 18. května.

„Naším povoláním je naslouchat tomu, oč nás žádá Pán: ‚Těšte, těšte můj národ, praví váš Bůh‘ (Iz 40,1).

Žádá se po nás, abychom těšili, pomáhali a povzbuzovali bez rozdílu všechny svoje bratry nesoucí tíhu svých těžkostí, doprovázeli je, nikdy neochabovali a pozvedali je silou, kterou dává jedině Bůh.

Ježíš nám také říká: ‚Vy jste sůl země. Jestliže však sůl ztratí chuť, čím bude osolena? K ničemu se už nehodí, než aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali‘ (Mt 5,13). Je poněkud nevábné potkat zaslíbenou osobu, která je skleslá, bez zájmu a vyhaslá. Je jako vyschlá studna, kde lidé už nenajdou vodu k utišení žízně. Moje otázky a moje starosti se rodí z globální vize a zejména z nespočetných setkání, která jsem během těchto dvou let měl s různými biskupskými konferencemi, a na nichž jsem zaznamenal důležitost toho, co lze označit termínem církevní vnímavost, totiž osvojené smýšlení Krista, jeho pokoru, soucit, milosrdenství, konkrétnost a moudrost. Mít křesťanskou vnímavost neznámá být bážliví či irrelevantní při pranýřování a potírání široce rozšířené, veřejné i soukromé korupční mentality, která bezostyšně ožebračuje rodiny, důchodce, poctivé pracující, křesťanské komunity, skartuje mladé lidi, které systematicky zbavuje jakékoli naděje v budoucnost, a zejména odsouvá na okraj slabé a potřebné. Křesťanská vnímavost nám umožňuje, abychom jako dobří pastýři vycházeli vstříc Božímu lidu, bránili jej před ideologickými kolonizacemi, které mu odnímají lidskou identitu a důstojnost.

Křesťanská vnímavost - se projevuje také v pastoračních rozhodnutích a přípravě dokumentů, ve kterých nemá převažovat abstraktní teoreticko-doktrinální aspekt jako by naše směrnice nebyly určeny našemu lidu a naší zemi, ale pouze několika učencům a specialistům. Máme se naopak snažit podávat konkrétní a srozumitelné návrhy. Pastorační vnímavost se projevuje také v posilování neodmyslitelné role laiků ochotných přijmout odpovědnost, která jim náleží. Laici, kteří mají opravdovou křesťanskou formaci, totiž nepotřebují nějakého pilotního biskupa či klerikální podněty, aby na sebe brali svoji odpovědnost na všech úrovních: politické a sociální, ekonomické a legislativní. Všichni však potřebují biskupa pastýře!

Církevní vnímavost se konkrétně vyjevuje v kolegiálnosti a ve společenství mezi biskupy a jejich kněžími. Ve společenství mezi

samotnými biskupy; mezi diecézemi, které jsou materiálně i co do duchovních povolání bohatší a těmi, které se ocitly v těžkostech; mezi periferiemi a centrem; mezi biskupskými konferencemi a mezi biskupy a Petrovým nástupcem. V některých částech světa je patrně šířící se oslabování kolegiálnosti, jak co do určitosti pastoračních plánů, tak co do sdílení plánovaných ekonomicko-finančních závazků. Chybí například zvyklost ověřovat recepti plánů a realizaci projektů, organizují se sympozia či setkání, kde znějí obvyklé hlasy, které komunitu uspávají, a působí homologaci rozhodnutí, názorů i lidí. Namísto toho bychom se měli nechat uchvátit oněmi horizonty, ke kterým nás posílá Duch svatý.“

Proč stárnou řeholní instituty, kláštery a řeholní kongregace, takže už nejsou evangelním svědectvím věrným zakládajícímu charismatu? Proč se neslučují dříve než bude z mnoha hledisek pozdě?“

- - -

TOVÁRNA NA MÍR

Za Františkem přijelo v květnu zvláštním vlakem na sedm tisíc žáků italských základních škol, kteří se účastní projektu nazvaného „Továrna na mír“. Projekt podporují osobnosti ze světa politiky, diplomacie, školství a různé nevládní organizace, ale akce vychází z dětí samotných.

A proč název „továrna? „Protože mír je třeba stavět cihlu po cihle a cihlami v továrně na mír jsou děti - jsou účinným zdrojem změny. Právě ony mohou uskutečnit pravou revoluci srdce“, vysvětlila jedna z organizátorek, psycholožka Maria Rita Parsiová.

Několik malých hostů z různých národností, sociálních a zdravotních kategorií se Františka ptalo. Ten odložil text připravené promluvy a v závěru setkání zodpověděl třináct dotazů.

První se ptala Chiara, kterou zajímalo, zda se někdy papež hádal se sourozenci.

„Ať zvedne ruku, kdo se nikdy nepohádal se sourozencem nebo někým v rodině. Všichni jsme se někdy pohádali. Důležité je se nakonec usmířit, nezakončit den bez usmíření. Někdy je pravda na naší straně a druhý člověk se mylí, tehdy nežádám o prominutí, ale udělám vstřícné gesto a přátelství pokračuje. (...) Také já jsem se mnohokrát pohádal a hádám se také dnes. Trošku se rozhním, ale pak se snažím usmířit. Hádka je lidská, důležité je však, aby u ní nezůstalo, ale aby po ní nastal mír.“

„Neunavuje vás neustálé pobývání mezi lidmi? Nechtěl byste mít někdy od nich pokoj?“, zněl další dotaz

„Mnohokrát toužím po troše klidu a rád bych si více odpočinul, to je pravda. Ale kontakt s lidmi neodnímá pokoj. Samozřejmě s sebou přináší hluk, zmatek, pohyb, ale tím se pokoj nevytrácí. O pokoj nás obírá neláska, žárlivost a závist, chamtivost a okrádání druhých lidí. Pobývat s lidmi je krásné, i když to unavuje a já nejsem žádný mladík, ale nezabýváme pokoje.“

Egyptský chlapec ocenil přijetí, jakého se mu dostalo v místní škole. „Proč vlivní lidé školství více nepomáhají?, ptal se.

„Proč ti, kdo mají moc, nepomáhají školství? Mohli bychom se ptát ještě šířeji: Proč tolik mocných lidí nechce mír? Protože žijí z války, ze zbrojního průmyslu, a to je vážné. Tito lidé vydělávají na průmyslu smrti a chtějí stále víc. Vidíte, nakolik nám škodí žádostivost po bohatství. A tady vidíme, že se vše točí kolem peněz - ekonomický systém se točí kolem peněz a nikoli kolem člověka, muže a ženy. Penězům se mnoho obětuje a vedou se války na jejich obranu. Válkou se více vydělá! Vydělají se peníze, ale ztrácejí životy, kultura, výchova a mnohé další. A proto tito lidé nechtějí školu. Jeden starý kněz, kterého jsem před léty poznal, říkával: Dábel vstupuje peněženkou. Chamtivostí. A proto tito lidé nechtějí mír.“

Niternější téma navodila otázka pacienta římské dětské nemocnice: „Proč jsem se narodil se zdravotními problémy, i když jsem nic špatného nedělal? A co dělat, aby děti jako já netrpěly?“

„Rafaeli, to, co jsi vyslovil, mne dojalo a zasáhlo. Je to jedna z nejtěžších otázek a neexistuje na ní odpověď. (...) Musíme pouze hledět k nebi a čekat na odpověď, kterou nenacházíme. Ale na druhou otázku mohu odpovědět. Jak ulehčit dětem v utrpení? Tím, že jsme jim nablízku, a na tom je třeba hodně pracovat. Mně se kupříkladu nelíbí říkat, že je dítě postižené). Nikoli, to dítě má jiné schopnosti. Každý máme nějaké schopnosti. Někteří nám dávají pocítit, že život není snadný. Všichni mají schopnost nám něco dát a něco pro nás udělat.“ Dva dotazy vedly do vězení. Kladli je nezletilý vězeň z římské věznice a dívka s otcem ve výkonu trestu. „Existuje odpuštění pro člověka, který se dopustil něčeho špatného?“, obrátila se k papeži.

„Bůh odpouští všechno. My ale nedokážeme odpustit. Je jednodušší plnit věznic, než pomoci v další životní cestě tomu, kdo se zmyšlil. Ve vězení nenajde odpuštění. Co to znamená odpustit? Pomoci člověku, aby vstal, a znovu jej zapojit do společnosti. Musíme se takto naučit odpuštět. Všichni se můžeme dopustit těch nejhorsších chyb, a proto nikdy nesudme. Pomáhejme si v tom, abychom znovu povstali a vrátili se do společnosti.“

Devítiletému chlapci nebylo zrovna jasné, co je to mír, o kterém všichni okolo mluví. Žádal papeže o vysvětlení.

„Mír není jenom absence války, ale také radost, přátelství, spravedlnost, dostatek potravy a zdravotní péče pro všechny děti. Mír vyžaduje práci, není to klidná nečinnost. Pravý mír se dosahuje prací, řešením problémů a potřeb, které všichni mají ve své vlasti, rodině, společnosti. Takto se utváří „řemeslný“ mír.“

„Změní se něco po dnešním setkání?, zněl závěrečný dotaz.

„Vždycky, když se něco dobrého a krásného společně dělá, se něco změní“, loučil se papež s italskými dětmi z „Továrny na mír“.

JAN RYBÁŘ VYZNAMENÁN

Hejtman Královéhradeckého kraje Lubomír Franc udělil pamětní medaili Janu Rybářovi za zásluhy o rozvoj a prezentaci kraje.

Jan Rybář se narodil 16. července 1931 v Brně. V r. 1945 vstoupil k jezuitům. V r. 1950 byl internován, v r. 1952 musel narukovat k PTP. Pak pracoval jako dělník ve strojírenství a stavebnictví. V r. 1960 byl znovu zatčen. Ve vězení tajně dokončil svá studia. V r. 1968 se mu podařilo studovat na univerzitě v Innsbrucku. Po návratu v r. 69 kaplanoval 17 let v Trutnově - Poříčí. 3 roky působil Janských Lázních. Byl stále sledován StB. Pak 14 let působil v Rychnově nad Kněžnou. Od r. 2004 žije v Trutnově, jako důchodce vypomáhá v duchovní správě, píše články - nejen do Okénka - a knihy, přednáší a vede duchovní cvičení. Je přední kněžskou osobností naší diecéze.

Milý Jene Rybáři, my si Tě ceníme už dávno. Děkujeme Ti za Tvé milé člověčenství, za Tvou službu lidem a za Tvé životní svědectví o dobrotě Boží. A za Tvou přízeň naší farnosti a Okénku. (Tvé články v Okénku četli i manželé Marie a Ludvík Vaculíkovi.)

/v

PABĚRKOVÁNÍ

ukázka z připravované knihy Jana Rybáře

Kdo toto slovo nezná? Rád vysvětlím: sbírání klasů po sklizni, hledání hroznových zrněk po vinobraní. Bible to zakazuje, já to ovšem uvádím jako vysvětlení, že ze své paměti už jen vyškrabávám poslední vzpomínky, jistě někdy zkreslené, popletené a tedy nejisté. Na-

víc mi brání třeba oční neduh, nebo v poslední době ischias, jakoby se nechtěl vzdát všemu léčení. Člověk lehce ztratí chuť psát nebo si uvědomí, že se v dnešním světě dějí tak hrozné věci, že minulost bledne. To prožívali lidé - básníci a spisovatelé - ve vězení: proč vlastně psát? Kdo bude mít o to zájem? Takový Jan Zahradníček nebo Václav Renč psali v hrozných podmínkách hluboké verše a nedbali na to, že jim prostředí nedává klid a soustředění. A za druhé: měli přece rodiny, ženy a děti! Tohle se musí při zprávách o utrpení zdůraznit, že starosti o rodiny lidí na frontách, v zajetí či ve vězení zdvojnásobovaly bolest. Toho byli ušetřeni katoličtí kněží a klášterníci, kteří neměli tak blízké a pevné vazby jako lidé v manželství. Byli ovšem takoví, kteří se trápili situací ve světě a v církvi tak, že jim to vzalo zdraví nebo i rozum (P. Kubíček OFM...) Církev teď přichází ke zjištění, že při výběru kanonizovatelných osob opomíjela rodiče, a přece zástup svatých otců a matek je jistě na věčnosti ten největší! Já bych se chtěl tohoto vyvarovat, proto vzpomínám nejen na osoby duchovní.

Pan Miloš Kašták byl československý důstojník, náčelník pohraniční stráže v Chebu. Jeho povinností bylo zamezovat útěky lidí, v republice pronásledovaných, do tzv. svobodného světa, za železnou oponu. Nevím, zda jeho heslem bylo poslouchat více Boha než lidi; možná „jen“ poslouchat více svědomí než diktátory. Leč díky Bohu za takové svědomí! Proto se Miloš snažil těmto lidem pomáhat. Věděl velmi dobře, že jeho konání bude jednou odhaleno, věděl velmi dobře, co ho v tom případě čeká. Byl osamocen; nevím, zda měl kolem sebe někoho, komu mohl věřit, nejlepší konspirace je pracovat proti zlu sám, maximálně mezi čtyřma očima. Ono to však někdy

dobře nejde, a pak je riziko zrady... Milošův poslední případ musel být posledním a on to dobře věděl. Ta událost musela mnoho soudruhů pozvednout ze židle a mnozí ji dokonce ztratili a nejen to... Chebem totiž projel rychlík do Norimberku, aniž v Chebu zastavil. Semafor ukazoval zelenou, výhybky nastaveny k průjezdu. Jak to Miloš dokázal, nevím. Ale stál na nástupišti a strojvedoucímu salutoval. Nedošel ani do kanceláře, hned ho na místě zatkli.

Večerním rychlíkem se z Německa vrátili lidé, kteří se vrátit chtěli nebo museli. V tu dobu už Kašták dostával první dávku ran a kopanců. V rychlém procesu byl odsouzen k trestu smrti. Byli o tom vyrozuměni jeho rodiče. Jen a jen na jejich přání podal Miloš odvolání a tak nebyl rozsudek ihned vykonán. Jeho matka se dozvěděla, že v jistých lázních dlí prezident Zápotocký. Vypravila se tam, zastihla ho s paní Zápotockou kdesi v parku, padla mu k nohám, chytila je a žádala o milost pro svého syna. Ochranka byla v rozpacích, neboť paní Zápotocká jí naznačila, aby odstoupila. Na její přímluvu pak prezident slíbil udělit jejich synovi milost. Po dlouhých letech kriminálu se přece jen Kašták dočkal svobody a snad odešel r. 1968 do zahraničí. Po dobu svého věznění byl Miloš zastáncem utiskovaných vězňů, zvláště kněží. Mezi dozorcí bylo známo, že s ním nejsou žerty a že se nikoho nebojí. Pán mu buď tou nejlepší odplatou!

Matně si vzpomínám i na osud jiného člověka, profesora Karla Zváry. Ten také jednal podle svého svědomí a učil děti pravdivě jak jen mohl. Seděl za to několik roků ve vězení až do květnové amnestie roku 1960. Radoval se ze svého předčasného propuštění, vždyť měl doma manželku a dvě nadané dcerušky! Tešil se, že ho přece s nimi čeká ještě několik let, než odejdou do vlastního života... Pozdě večer zaklepal na dveře svého bytu kdesi v okolí Loun - a čekal... Posléze otevřela manželka a na prahu bytu mu sdělila, že není vhodné, aby u nich bydlel právě teď, když holky budou brzy maturovat a přítomnost trestaného politického vězně by mohla ohrozit jejich přijetí na vysokou školu. Doporučila Karlovi, aby odjel ke svému bratrovi, tam že ho pak budou navštěvovat. Zklamáný otec souhlasil, manželku políbil a poděkoval za její starosti kvůli jeho osudu. Jenže k bratrovi neodjel. Našli ho druhý den v rychlíku do Chebu a při vyšetřování vypověděl, že chtěl přejít ilegálně hranice a utéci na Západ. Odsoudili ho na pět roků a brzy se znovu objevil u nás ve valdické Kartouze. Pracoval jsem s ním u jednoho brusu a snažil se ho vytáhnout z jeho deprese. Neměl o nic zájem, nemyl se, nečesal, práci kazil, chodil proto do korekce a nakonec odmítal i jídlo. Netrvalo dlouho a Karel Zvára odešel z tohoto neproměnného světa do klidu věčnosti, ve kterou pevně věřil... Ovšem že nechtěl utíkat na Západ, jen to vypovídal proto, aby se zase mohl vrátit ke kamarádům, kteří mu však už stejně nemohli pomoci k obnovené důvěře ve smysl pozemského života, kterého byl dávno nasycen...

Z ŽIDOVSKÝCH MODLITEB

V případě nemoci

Ve své slabosti se obracím na tebe, Hospodine, protože jsem dílem tvých rukou. Tvá síla a tvá odvaha jsou v mém srdci a tvá léčebná síla je v mém těle. Buď vůle tvá obnovit mé zdraví. Má nemoc mě naučila, co je důležité a co nedůležité. Víím, jak jsem závislý na tobě; naučily mě to bolest a utrpení. Až budu vyléčen, nechci nikdy zapomenout na toto drahé poznání. Posil mě, Hospodine, a ochraň mě svou láskou. Vyléč mě, a budu vyléčen; zachraň mě a budu zachráněn. Chvályhodný jsi, Hospodine, jenž je věrný a milosrdný léčitel.

Při umírání

Vyznávám před Tebou, Hospodine, Bože můj a Bože mých otců, že jak mé uzdravení, tak i má smrt jsou v tvých rukou. Buď vůle tvá, abys mě uzdravil úplným uzdravením, avšak jestliže je má smrt tebou již pevně určena, přijmu ji v lásce z tvých rukou. Ať je má smrt usmířením se všemi hříchy, přestoupeními a poklesky, kterými jsem před tebou viněn. Poskytni mi hojnost štěstí, jež je vyhrazeno pro spravedlivého. Dej mi poznat stezku života: v tvé přítomnosti je plnost radosti, po tvé pravici je věčné blaho.

NÁBOŽENSKÉ KONÁNÍ NENÍ JEŠTĚ VÍRA

Jan Paulas

Jak předávat dnešním mladým lidem víru? Jak je uvádět do základních křesťanských pojmů? O své zkušenosti s náboženskou výukou se dělí P. PAVEL KUNEŠ, jemuž nedávno vyšla na toto téma knížka Pár kroků do křesťanství bez černých i růžových brýlí.

Původně jste prý svou knížku zamýšlel jen pro školáky a mladší gymnazisty.

V podstatě ji tvoří poznámky k vyučování. Na arcibiskupském gymnáziu v Praze se náboženská nauka vyučuje jako povinný předmět. Pro primány jsem tam měl mimo jiné program, jenž měl překlenout vzdálenost mezi aktivními křesťany a jejich nevěřícími spolužáky, kteří se ocitli v jedné třídě. Vysvětlit základní náboženské a potom i křesťanské pojmy. Po deseti letech mě napadlo poznámky přepsat do souvislého textu. Mému známému se to zalíbilo a nakladatelství Triáda mi nabídlo jejich vydání.

Jaký přístup jste zvolil? Na co jste vsadil? Mým záměrem nebylo převyprávět katechismus, ale poskytnout konkrétní nabídku života s Pánem Bohem. Jak připomněl kardinál Špidlík, Ježíšova nabídka nesměřovala jen do absolutní budoucnosti, nýbrž především do přítomné chvíle. (Kdyby neuzdravil nemocného hned v sobotu, ale počkal pár hodin do druhého dne, neměl by tolik protivníků.) I já se rád stýkám s přáteli a kamarády a vážím si

Ty, jenž jsi otcem sirotka a zastáncem vdovy, ochraňuje mé drahé, neboť má duše je částí duše jejich. Do tvých rukou svěřuji svého ducha, můj Spasiteli, Hospodine, Bože věrný. Amen, amen.

JAK ROZUMÍME BOHU?

Jaký se rozdíl mezi židovskou a pohanskou modlitbou?

Pohané si představovali božstva podle svých vládců, proto se snaží si přízeň božstev získat, vyprosít, zavázat si je dary, usmířit si je. Člověk osvícený Bibli ví, že se nám Bůh zasloužil. „Co je mé, je tvé“, říká Otec. Nejsme před Bohem žebračky, ale milovanými dětmi. Nemusíme si nic od Boha vyprošovat pro sebe a pro druhé. (Doma jsme si na mamince nemuseli oběd vyprošovat.) Naše prosby jsou uznáním Boží přejícnosti. Jsou projevem kultury vděčnosti a uznání nesamozřejmosti darů.

My jsme svým myšlením a představami o Bohu zůstali trčet napůl v pohanství. Doma jsme se nad jídlem modlili: „Bože požehnej nás a tyto dary“.

Žid osvícený Bibli, se modlí jinak.

Talmud (Traktát Taanit 5b) k vyučování o modlitbě uvádí krásný příklad:

Jeden člověk šel pouští. Byl vyčerpaný, měl hlad a žízeň. Našel strom, jehož plody byly sladké a jeho stín byl blahodárný, a skrýval se pod ním pramen. Snědl trochu ovoce, napil

se vody, a na chvíli si odpočinul ve stínu. Když se vydával na cestu, řekl: „Ó, strome, strome! Jak ti mám dobrořečit? Aby byly tvé plody sladké? – Vždyť jsou! Aby byl tvůj stín příjemný a dalo se v něm odpočívat? Vždyť on takový je! Aby tě živil pramen? Vždyť takový pramen máš! Ať se tedy ze všech semen a rostlin, které zplodíš, stanou stromy a jsou takové jako ty!“

Člověk vyučený Bibli se tedy např. nad jídlem modlí: „Bože, děkujeme Ti za tvou nemírnu péči, za jídlo, kterým živíš vše živé. Děkujeme ti za lidi, kteří na jídle pracovali. Děkujeme Ti za Tvé slovo a za Tvé vyučování. Děkujeme Ti, že nám dávaš tolik, že máme z čeho rozdávat.“

Umíme-li za vším dobrým vidět Boží štědrost, setkáme-li se nad darem s Dárcem, pak zakoušíme, že vše dobré je také osobním darem od Boha. Náš život se nám stává příjemnějším, krásnějším a bohatším. Modlitba nás přivádí k oběvování úmyslů Stvořitele. Žasneme nad nesmírností božského požehnání. Co vše pro nás Bůh vymyslel ...

Modlitba nás uvádí do správného vztahu k Bohu, k lidem, věcem a světu. K práci a slavení. S Bohem můžeme dotvářet svět a rozdávat z jeho bohatství a naší práce.

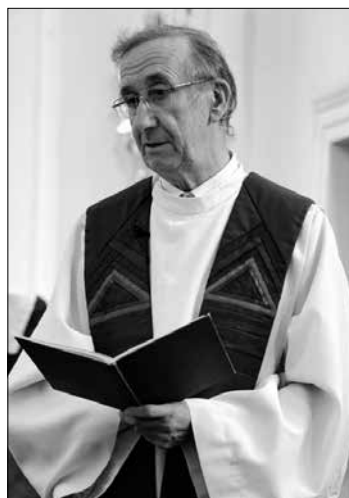
Bůh nás pak zve k slavení - máme co slavit. Máme Boha a jeden druhého. A od Boha slyšíme, že je rád, že má nás. /v

jejich společnosti. Ale Ježíš nabízí možnost té nejlepší myslitelné společnosti: změnu pohledu, a už teď žít ve společnosti a blízkosti Boží.

Naproti tomu náboženské konání je snadnější, nevyžaduje přílišnou vnitřní proměnu. Ale dostane-li se naše víra až na druhé nebo další místo, staneme se jen jednou skupinou obyvatelstva, která bude mít potřebu vymezovat se vůči ostatním. Začneme se utvrzovat ve svých pozicích. Překonat potom pocity nepřátelství bývá obtížné. Boží blízkost a jeho otcovství se tak docela vytratí.

Co myslíte tím náboženským konáním?

Pro zjednodušení tak nazývám všechno, čím se projevuje víra navenek. Náboženské konání má různé podoby a mění se podle představy božstva, podle zeměpisné šířky, kulturní oblasti nebo stavu obyvatelstva. Například i bohoslužebné obřady se měnily podle důrazu na jednotlivosti života Pána Ježíše, podle znalostí Písma svatého, stavu křesťanů, podle míry dělení na klérus a laiky či podle kulturní tradice. Stačí si připomenout, jak asi vypadala první mše: účastníci leželi na lehátkách, obyčejná místnost, nikdo neměl bohoslužebný oděv, nebylo ani pozdvihování. Dneska jsme vděční za kostelní prostory, za některé rituály

a taky za nedělní pravidelnost - vždyť pomáhá i proti depresím a úzkostem. Jenže vnější konání může být docela bez víry, například jen z důvodů společenských. Já sám jsem katolík skoro od narození, ale jako věřící jsem se vždycky nechoval. Proto používám tento termín, protože jenom rozdílem mezi vírou a náboženskými projevy si mohu vysvětlit jak archu úmluvy na bojišti, tak války buddhistů mezi sebou. A nakonec někdy i jednání římské kurie.

Jaká byla vaše nejcennější zkušenost, kterou jste si z výuky na pražském gymnáziu odnesl?

To, že bez Pána Ježíše nemůžeme dělat nic (Jan 15,5). Dlouho jsem si myslel, že Ježíš trochu přehání. Tento literární druh přece patří i do Písma svatého. Před lety jsem ale poznal, že všechno sice bez něho jde, jenže jaksi šejdrem. V politice, v rodinném životě i v církvi.

Co se vám za ta léta nejlépe osvědčilo, když jste se jim snažil zprostředkovat víru, Bibli, učení církve, modlitbu...?

Když jsem se před Pánem Bohem postavil nikoliv před ně ani nad ně - nýbrž vedle nich.

Katolický týdeník, 24/2015

PELIKÁN

Pelikán u nás jen tak volně nežije. Anežka ho viděla, když byla na jihu u moře. Teď nedávno se s ním potkala v ZOO.

Nepíchne se tím zobákem? Vždyť je tak ostrý a dlouhý a pelikán si s ním šermuje blízko břicha. Má na něm krev! Určitě se zranil!

Pelikán dojde k mláděti, strčí svůj zobák do jeho a něco z něj vypadne.

Co to dělá? ptá se Anežka.

Krmí mládě. Nalovil ryby, uložil je do vaku na krku, trochu je natrávil a teď dává jíst svému pelikáněti. Od těch ryb je tam i trochu krve. Já už myslela, že je krmí svojí krví. Oddechne si Anežka.

Dřív si to tak lidi mysleli. O pelikánovi se vyprávějí různé legendy a bajky.

Vypráví se o jedné zemi, kde byl hrozný hlad. Hladověli lidi, hlad měla zvířata. Žil tam taky jeden pelikán. I ten měl hrozný hlad. Jeho mláděta byla den ode dne slabší. Pelikán jim neměl co dát. Už se na to nemohl dívat. Zobákem udělal díru do svého hrudníku, nabral krev a dal mláďatům. Malí pelikáni dostali každý den trochu krve a tu strašnou dobu hladu přežili. Jen ten starý pelikán, když hlad skončil, byl zesláblý a vysílený. Zemřel. Rozdal se.

To je trochu smutný příběh, přemýšlí Anežka. Nevím, jestli bych to dokázala....

Pelikán je někdy zobrazen v kostelích. Znázorňuje, že se Pán Ježíš obětoval. Dal svoji krev. Symbol pelikána je třeba v katedrále sv. Víta.

A taky nad kazatelnu tolerančního kostela v Libiři. V kostele v Libiři sedával v lavici pod kazatelnu taky Jan Palach. Možná se díval na ten obraz pelikána zrovna v neděli před tím, než se upálil.

A ten pelikán opravdu dává mláďatům svoji krev?

Nedává. Dává jim natrávené rybičky, které uloví a má je ve vaku pod zobákem.

A to, že je Pán Ježíš jako pelikán, je v Bibli?

Ne. Tak to lidi začali znázorňovat až později. Právě proto, že pelikána pozorovali a mysleli si, že žije mláďata svou krví. Ale v Bibli se o pelikánovi píše. Je tam známkou pusté, zničené země, obrazem opuštěnosti. Když se žalmlista cítí sám, řekne, že si připadá jako pelikán v poušti.

Lenka Ridzoňová, Český bratr, 4/2015

Kdo ví, v kterém kostele naší farnosti máme zobrazení pelikána krmícího mláďata?

SLAVNOST K 70. VÝROČÍ KONCE 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

Naše slavnost 8. května v kostele sv. Václava měla velikou úroveň, obstála by v televizi. Uváděla a zrežirovala ji paní Iva Marková. Četla z vyprávění o lidech uchovávajících partyzány, sebrané panem Stanislavem Adamcem. Zazněla jména popravených a padlých místních občanů ve 2. světové válce a jména zavražděných Židů z Kyšperka.

Jaké pro ně asi bylo slyšet vyřčený ortel smrti? Nebo rozkaz k nástupu do transportu směr Terezín?

Vyslechli jsme také dvě vyprávění těch, kteří skrývajícím se lidem pomáhali.

V následujícím koncertu pan Jan Adamec

uváděl jednotlivé skladby a spolu se svými kamarády v kvartetu žestů hrál řadu skladeb. Jejich muzika nás potěšila, nebylo nám zatěžko hodinu a půl myslet na oběti války, i na ty, kteří jen nečekali na osvobození, ale nebáli se riskovat své životy pro záchranu partyzánů a válečných zajatců, kteří se skrývali před nacisty.

Dostali jsme svobodu a pak jsme o ni přišli. Některým lidem dlouho trvalo než prohlédli zločinnost Hitlera. Někteří lidé dodneska nechtějí vidět zločinnost Stalina.

Ten v Sovětském svazu nechal zavraždit víc vlastních lidí než jich pak padlo ve válce. Stalin okupoval polovinu Polska a nechal povraždit 22 000 polských důstojníků. Stalin je odpovědný za padlé Pražany v květnovém po-

Děkujeme panu Vladimíru Luxovi a paní Janě Skalické a paní Janě Kalouskové za zorganizování voleb do Farní rady.

Členům dosavadní Farní rady děkujeme za jejich službu farnosti. Je za Vámi hodně práce.

Nové Farní radě děkujeme za jejich ochotu sloužit.

Děkujeme všem, kteří pomáhali s Kopečkovou poutí.

Paní Janě Skalické děkujeme za práci na „Noci kostelů“, Děkujeme vám, kteří jste ji pomáhali.

Paní Janě Skalické děkujeme za uspořádání víkendu pro rodiny v Ráji. Účastníci byli spokojeni.

Paní Janě Skalické děkujeme za přípravu dětí ke Stolu Páně.

Františku Vaníčkovi ml. děkujeme za Hudební festival. I těm, kteří mu pomáhali.

Při slavnosti dětí hrál francouzský varhaník a trumpetista. Jejich nádherná hudba nás narovnávala. Zrovna tak pěkné ustrojení nás povznáší. Však jeden farník poznamenal:

„Kdyby maminky byly tak pěkně ustrojené jako dnes, hned by to byl jiný pohled už při vkročení do kostela.“

Ti dva Francouzi si ještě navečer přišli zahrát do kostela sv. Václava. Kostel i varhany se jim líbily, byli nadšení z muziky. Trumpetista si jen stále otíral pot z čela a říkal, to mám z vašeho piva.

Poznámka: Janě Skalické musíme nějak ulehčit, je velice obětavá, ale příliš pracuje. /v

vstání, nedovolil americké armádě osvobodit Prahu. Po desetiletí se o tom nesmělo mluvit. Ani že Prahu zachránili Vlasovci a Rudá armáda přišla k hotovému.

(Mimoходом v Letohradě nechceme slyšet, že Petr Jilemnický jako propagandista pomáhal u nás prosazovat okupační sovětský režim.)

Škoda, že prezident E. Beneš důvěřoval Stalinovi a neprokoukl jeho proradnost. O to je horší jednání M. Zemana, který po zkušenostech s kolonizací Sovětského svazu, okupace v r. 1968 a nedávné okupace Krymu a o současného válčení na Ukrajině, lže národu a nadbíhá putinovskému Rusku.

Na oslavách v Plzni jsme viděli typ rakety, kterou bylo zřejmě sestřeleno malajsijské letadlo - takovou zbraň separatisté na Ukrajině nemohli vlastnit.

Máme svůj vlastní rozum, zkušenost s lživou ruskou propagandou i dost objektivních informací o agresivním jednání Ruska.

Víme, co znamená vojenská přehlídka na Rudém náměstí v Moskvě 9. května. Rusové už sto let slyší nenávisťnou propagandu.

Lež se sama nevzdá a mír se sám nevybuduje. Ale my se nedáme. /v

Děkujeme všem, kteří slavnost připravili.

AKTUALITY

Oblastní charita Ústí n. O. zve na autorskou inscenaci žáků ZUŠ Ústí n.O.

O ŽIVOTĚ NA ZAČÁTKU A NA KONCI

15.6. v 18 hod. v evangelickém kostele.

Představení je inspirováno prací charitních sester a službou domácí hospicové péče.

Rozhovor s autorem hry, Jiřím Zajíčkem, v Okénku č. 4/2015

Více na: www.uo.charita.cz

Slavnost biřmování. V neděli 21. června v 10.15 v orlickém kostele budeme slavit svátost dospělosti, kterou přijmou naši mladí.

Krajka žije! - Výstava krajek z Vyšší odborné školy textilních řemesel a Střední umělecké školy textilních řemesel z Prahy - do 28. 6. na zámku.

Po - pá: 8 - 11, 11.30 - 15 h.,

sobota 27. a neděle 28.6. 9 - 11.30, 12-17 h. Vstup: 30 Kč/ snížené 20 Kč/ děti do 5 let zdarma.

Výstava 140 let Sboru dobrovolných hasičů Letohrad - do 30.8. v městském muzeu.

Po - pá: 8 - 11, 11.30 - 15 h.,

sobota 9 - 11.30, neděle 13 - 17 h.

Vstupné: 30 Kč/snížené, 20 Kč/děti do 5 let zdarma /70 Kč rodinné.

Letohrátky pro děti 26. - 27. června.

Pátek 12 - 20 h. šermířské sdružení Honorata, loutková pohádka „Vodnická“, bublinový klaun, koncert skupiny „Pískomil se vrací“, vystoupení Break dance, opékání buřtů pro děti zdarma, soutěže AZ Kvíz Junior a Zpívánky, jízdy na ponících...

Sobota 10 - 16 h. vystoupení Taneční školy Letohrad, Karate Team KCK, hasiči-pěna, soutěže AZ Kvíz Junior a Zpívánky, jízdy na segway.

16 - 18 h. možnost navštívit tělocvičny a areály místních sportovišť: tělocvična karate v budově Golemu, fotbalové hřiště, hokejbalové hřiště.

Přátelství Boha křtem přijali

- 10.5. Tadeáš Štěpánek
24.5. Oskar Novotný
Štěpán Bernard

Lásku, úctu a věrnost si slíbili

- 13.6. Jiří Ettlér a Tereza Pernicová

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

- 4.5. Ludmilu Balášovou 91 let
7.5. Martu Vackovou 74 let
1.6. Milana Holuba 51 let

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme panu ThDr. Martinu Chadimovi za výbornou přednášku „Skutečné důvody upálení Jana Husa“.

VOLBY DO FARNÍ RADY

Výsledky voleb podle počtů hlasů:

Pavel Vychytil ml.	134
Vladislav Náhlík	133
Petr Hoffmann	130
Jiří Skalický	110
Luděk Majvald	99
Miroslav Honzátko	90
Olga Doskočilová	88
Antonín Řehák	88
Václav Neruda	84
Jana Andrášová	81
Josef Mikyska	77
Milan Šulc	58
Peter Moravec	57
Marie Brandejsová	49
Soňa Moravcová	42
Jiří Štěpán	17

Za obce:

Jan Macháček	23	Lukavice
Božena Novotná	31	Mistrovice
Ladislav Pichner	14	Šedivec

Výsledky voleb: odevzdaných lístků 243, z toho neplatných 7.

Luděk Majvald a Antonín Řehák dali přednost dalším zvoleným.

Členové farní rady:

Zvolení: Pavel Vychytil, Vladislav Náhlík, Petr Hoffmann, Jiří Skalický, Luděk Majvald, Miroslav Honzátko, Olga Doskočilová, Václav Neruda, Jana Andrášová, Josef Mikyska, Jan Macháček za Lukavici, Božena Novotná za Mistrovice, Ladislav Pichner za Šedivec.

Jana Skalická z titulu katechetky a Vladimír Lux jmenovaný panem farářem.

FARNÍ RADA 3. června

Volby do FR - pan farář poděkoval odcházejícím členům FR za jejich práci a přivítal členy nové.

Pozemky - restitucí bylo naší farnosti bylo navraceno několik pozemků. 26.6. je čtyři členové FR obejdou, pak rozhodneme co s nimi. **Připravujeme slavnost dětí** - 17 dětí poprvé přijme pozvání ke Stolu Páně.

Oprava Kopečku - nepodařilo se nám získat peníze na restaurátorský průzkum kamených prvků, tím se zdrželo zahájení oprav. Prohlídky areálu o prázdninách jsou odvislé na času opravy.

Kopečková pouť pro příště - zajistíme lepší ozvučení kaple i ambitů.

Svatováclavská slavnost - program připravujeme.

FR příště - datum oznámíme po prázdninách. zapsala: *Jana Skalická*

ČERVEN VE STREETU

pondělí: 12 - 17 h. **klub**
(17-18 h. doučování)
úterý: 12-17,30 h. **terén**
středa: 12-15,30 h. **doučování**
čtvrtek: 12-17,30 h. **terén**
pátek: 12-16,30 h. **klub**

program klubu:

pondělí: 1.6. **IQ test**

Osobnostní test

15.6. **Vědomostní test**

22.6. **Test „budoucnosti“**

preventivní téma: „JÁ“ (kdo jsem, co jsem, proč jsem, kým chci být)

Soutěž „Selfie“ - pošli své vyfotografované selfie na nejzajímavějším místě v Letohradě. Selfie přijímáme do zprávy na facebooku.

Program je vyhrazen pro uživatele NZDM, pro děti a mládež ve věku 6 - 20 let.

Street, Taušlova 714, Letohrad 561 51,
Facebook: NZDM Street-Letohrad

ZPRÁVY Z CHARITY

TRABAND 21.6. v 17 hod. na zámeckém nádvoří v Lanškrouně.

Vstupné 120 Kč, vedoucí skupinek Tříkrálové sbírky a děti do 15ti let ZDARMA

Výtěžek ze vstupného bude použit pro potřeby služby domácí hospicové péče. Více info na www.uo.charita.cz

CHARITA PRO NEPÁL

Číslo účtu **55660022/0800** u ČS, VS **107**
Dárcovská SMS ve tvaru: **DMS CHARITA-SVET** na číslo **87 777**

Informace o probíhající pomoci najdete na: www.svet.charita.cz

Milí přátelé,

v pondělí 11.května vyrazil z Jablonného single kamion s pomocí, kterou nasbíralo brněnské hnutí Nesehnutí pro Charkov. Posádku kamionu tvoří Michal Bouška - řidič a Ivo Dokoupil-humanitární pracovník. Cestu pro družební město tentokrát zaplatí brněnská radnice. Kamion překročil polské hranice v úterý, ukrajinské už ve středu a po přenocování na parkovišti v Kyjevě plánují dnes dojet do Charkova a pomoc vyložit.

Misi jsme nazvali Černý vrch, což je méně známý druhý vrchol Suchého vrchu, o 4 metry nižší. Tedy pro pořádek : Suchý vrch: 1.000 m (hodnota po staletí uváděná ve všech mapách a nikoli moderní údaj 995 m n.m. a Černý vrch tedy 996 m).

Fotky najdete na: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100000199898536>

Kvido Štěpánek

Odjakživa mě fascinovalo slovní spojení „kořeny horstev“ ze starozákonní Jonášovy modlitby. Propojuje totiž něco tak netečného jako masu horniny s velmi organickou asociací kořenů. Jako by hory opravdu odněkud vyrůstaly, měly svůj počátek, kterého se drží a čerpají z něj sílu pro svoji impozantní mohutnost.

Kořeny horstev mi proběhly hlavou při zprávě o zemětřesení v Nepálu. Otřesy prý způsobily pohyb v překvapivě malé hloubce dvou kilometrů. Zemské desky se v této úrovni posunuly asi o deset metrů. Pro laika neuvěřitelná představa. Jak se může otřást a přeskádat taková masa nepohnutelnosti? Co teď s celou naší symbolikou hor jako čehosi neotřesitelného, na čem se dá stavět? Kde hledat pevnou půdu pod nohama, když se i kořeny horstev začínají probouzet k životu?

Zemětřesení lze ovšem vnímat buď jako nepatřičnou aktivitu, nebo naopak jako výraz svrchované netečnosti. Himaláji je totiž všechno úplně jedno. Nezajímají ho mocenské zájmy států, nárůst turismu ani frenetický zájem hledačů životních alternativ. Mohutné horstvo ignoruje veškeré strategie a zájmy, včetně ceny života. Nepohnutelnost hor tak možná nespočívá jen v jejich fantastické výšce a objemu, ale taky v jejich nezájmu. Hory netrpí empatií. V tom je jejich děsivá anorganičnost. Chvět se možná dovedou, zapraskat v kořenech, ale cítit už ne.

Na rozdíl od nich prý psi záchranáři nenesou dobře, pokud v sutinách dlouho nikoho nezachrání. „Přlíš mnoho mrtvol je frustrující,“ řekl jeden z psůvodů, jako by nás to mělo překvapit. Nepřekvapuje? Otázka opravdu stojí, zda jako jednotlivci i jako stát projevíme světu trochu živočišné empatie jako ti vlčáci v reflexních vestách, nebo si zachováme anorganickou horskou distanci od okolního dění. Himaláj je daleko. Vory s uprchlíky až u moře. Ukrajina až za Slovenskem a Romové bez rovného přístupu ke vzdělání našťestí až ve vedlejším domě...

Jana Šrámková, Týdeník Rozhlas 21/2015

Ačkoli to možná z dnešního nadpisu tak vypadá, nechci se vracet do dob socialistického opěvování míru, jen se s vámi chci podělit o osobní prožívání naší současnosti. Popravdě mě k tomu dovedla kniha Markuse Zúsaka - Zlodějka knih. V tomhle svérázném příběhu z nacistického Německa je podnět k zamýšlení spousta. Mě ovšem nejvíc oslovuje lidský rozměr války. Je tam spousta lidských podrobností spojených se snahou nějak ten

Protože moderní sebevražednost je v poslední řadě způsobována vzrůstající beznábožností, může být zlo radikálně vyléčeno jenom tehdy, když bude odklizena nenábožnost a souvisící s ní polovičatost. Musíme vystoupit sami ze sebe, musíme ustát rýt ve svém nitru a poopravovat své srdce vlastním rozumem; musíme nabýt zájmu o vnější svět a o společnost, musíme se naučit oddanosti: nám se nedostává opravdové a ušlechtilé lásky. Domníváme se sice, že umíme milovat, domníváme se, že jsme schopni nejjemnějších citů; to však není pravda: chorobná sentimentalita a opravdový, pravý, teplý, živý a původní cit není totéž. Chce-li kdo odklidit sebevražednost, musí v lidech rozvinout schopnost propracovat myšlenky a city, musí jim všípít sílu a energii, dát jim mravní oporu.

„Věřím z hlubokosti své duše a po nejzralejším uvážení, že učení Kristovo, očištěno od kněžských mazanic a náležitě pochopeno způsobem, kterým se vyjadřujeme my, je nejdokonalejší soustavou, která, aspoň dle mého soudu, dovede šířit světem klid a blaženost nejrychleji, nejúsilněji, nejjistěji a nejvšeobecněji“ (G.Ch. Lichtenberg, 1844)

Potřebujeme náboženství, potřebujeme zbožnosti. Naše doba je pro nové náboženství jako stvořena. Právě jako v římské době císařské je společnost ve svých základech otřesena: lidé se cítí nešťastnými, spokojenost a touha po vykupiteli je všeobecná...

z knihy T.G.Masaryka: Sebevražda, 1881

bengál přežít. Je tam spousta rozhodování, kterých jsme v době míru úplně ušetřeni, vůbec se nás nedotýkají. Je tam tolik válečného bezpráví, že to přesahuje všechny naše běžné životní zkušenosti.

Nevím, jak je to pro vás, ale mě osobně se válečná svědectví vždycky nesmírně citelně dotýkají. Nejde ale jen o negativní dotyk. Já si u těch příběhů z úplně jiného úhlu nalévám čistého vína ve věci vlastních starostí a problémů. Skoro bych řekl, že mi ta už poměrně stará svědectví a vyprávění o strašlivých lidských zkouškách a strádáních přinášejí až nezaslouženou vděčnost za dar života, který je mi dán. Se všemi těmi starostmi, problémy a otázkami. Ano, dokonce se objevuje vděčnost za tyto starosti, nikoli proto, že bych si je chtěl nějak hýčkat, ale proto, že najednou tyto své původně obrovské starosti vidím v úplně jiném světle. Jsou mnohem menší, než starosti lidí, kteří museli žít své obyčejné životy ve válečných letech.

U zmíněné knížky mi došlo, jak málo si vážíme míru, není to pro nás téma. Prostě počítáme s tím, že žijeme v bezpečné zóně, kde ohrožení míru není na pořadu dne. Stačí se ale trochu poctivě podívat na naše ne tak vzdálené sousedy a ta jistota je najednou jaksi rozkolísaná. Chválit dar míru ale prostě musím navzdory jeho křehkosti nebo právě pro ni. Až ve chvílích, kdy o něco přicházíme, si často uvědomíme, jak moc to pro nás znamenalo. Nepochybují, že s mírem by tomu bylo úplně stejně. Mám tendenci se válečným lidským útrapám a svědectvím o nich spíše vyhýbat. Nakonec si mě ale čas od času přitáhnou. Efekt je vždy obdobný – jdu se dlouze objímat se svými dětmi a v modlitbě děkuji za to, že jsou mi svěřeny, že mají co jíst a nemusím je nikam posílat nebo někoho zabít, abych jim sehnal něco k jídlu. Nejběžnější jídla vnímám s mnohem větší vděčností a užívám si jejich nejobyčejnější chuti. Pohybují se krajinou s blaženým vědomím, že mohou jít kamkoli a nikdo mě nebude kontrolovat nebo po mě střílet. Zkrátka jsem díky utrpení, které někdo reálně prožil a popsal, úplně jinak

vyzbrojen pro vlastní obyčejný život. Myslím si, že dar míru patří k těm největším, které se nám mohou dostat. Jen to slovo mnohdy neumíme naplnit reálným významem, možná je lepší mluvit o neválce, je to srozumitelnější a méně zatížené minulostí. Žijeme v nejdelším neválečném období v historii naší země, je to tak dlouhé období, že zapomínáme, že to vůbec není běžné. Moc nám všem přejí, aby to už hodně dlouhé období dále narůstalo. Zároveň si dovoluji nám popřát individuální prožitky vděčnosti za to, že jsme ušetřeni válečných rozhodování. Možná z těchto vděčnosti můžeme načerpat sílu a moudrost pro zvládnání těch našich starostí, které nás tolik tíží.

Mír v srdcích
přeje Zdeněk Bohuslav

NA OBOU STRANÁCH BYLI STEJNÍ LIDÉ

Dalibor (1930) a Alena (1939) Sejbalovi z Ústí nad Orlicí pochází z Podkrkonoší a jsou spolu 56 let. Do Ústí přišli v r. 1964 za prací a nabídkou lepšího bydlení. Jejich dětství, to jsou i vzpomínky na válku. Mezi Vrchlabím a Jilemnicí totiž procházela od r. 1939 hranice protektorátu a zabraného sudetského území. Pan Sejbal na tuto dobu vzpomíná:

„Narodil jsem se v Horní Branné. Po záboru v r. 1939 byla vesnice okleštěna. Sousední Dolní Branná a Valteřice byly zabrané do Sudet, my jsme zůstali v protektorátě. Němci potřebovali spojit přímou hlavní silnicí Trutnov a Liberec, tím padla řada českých vesnic. Otec pracoval v tkalcovně, nejprve ve Vrchlabí a po záboru v Martinicích. Matka byla domácí šička kapesníků. Dostávali jsme látku z Jilemnice, přímo od faktora, který přiděloval domácím výrobcům surovinu na zpracování. Já jsem od něho vozil ten ohromný balík v zimě na sáňkách, a v létě na vozíku nebo na kočárku. Zpět se vozil hotový výrobek.

Doma jsme z toho stříhali kapesníky, podle velikosti pánské i dámské a maminka to zaobrbovala. Jako kluk jsem taky stříhal.

Doma jsme byli dva bratři, bratr je o 6 let mladší. Do školy jsem chodil v Horní Branné. Chodily k nám i některé děti ze sousední Dolní Branné, aby nemusely u nich do německé školy. Učili jsme se běžné předměty, samozřejmě bez dějepisu. Zeměpis se soustřeďoval jen na výuku o „Velké Říši“ a protektorátu. Týdně jsme měli 14 hodin němčiny. V r. 1944 Hitler omezil vzdělávání, a tak jsme šli do učení anebo k sedlákům.

Po ukončení školní docházky - 5.tříd obecných a 3 třídy hlavní (dříve měšťanka) jsem nastoupil se spolužákem Vaškem Š. do učení u firmy Siemens v oboru jemný mechanik v Nové Pace. Odborný výcvik byl v továrně, školní výuka v Pokračovací škole též v Nové Pace. Každé ráno jsme museli na propustku do Dolní Branné na zastávku, přešli jsme vlakem do Martinic a pak dál do Nové Paky do protektorátu. Zpátky pak už večerní vlak za hranice

nejel, takže jsme šli pěšky přes les z Martinic do Branné. V létě to šlo, ale v zimě to byly 4 km pořádným sněhem. Po válce v roce 1947 jsem se doučil nástrojařem u firmy Zbrojovka Brno závod ve Vrchlabí a získal jsem „Tovaryšský list“. Konec války v Podkrkonoší a na Novopacku začal 3.května 1945, kdy jsme šli s kamarádem Vaškem Š. v noci pěšky z Nové Paky domů do Horní Branné (asi 16 km). V Nové Pace jsem koncem války viděl i pochod smrti,“ uzavírá pan Dalibor.

Žilo se těžko. Sejbalovi neměli skoro nic. Bydleli v pěti lidech - ještě s babičkou - v jedné místnosti v nájmu: „Jedli jsme, co bylo. Pamatuju, že v zabraných českých vesnicích měli jiný systém přidělu, a tam jsem teprve poznal tvrdé sýry, to my jsme v protektorátu neměli. To víte, strava nic moc, samý margarín.

Možná i proto jsem po válce dostal TBC,“ uzavírá pan Sejbal.

V Podkrkonoší bylo tehdy hodně česko-německých manželství, ale Sejbalovi byli oba

nu třídu českou a ostatní německé. Tatínek měl všechny školy německé, česky se učil až tady. Táta měl velkou lásku k hudbě, hrál na citeru, kytaru, bendžo, mandolinu a předal to i mně.“ Už v Německu se otec pana Sejbala přihlásil do české sokolské jednoty, a s členstvím v Sokole začala i jeho odbojová činnost: „Za války byla v Horní Branné odbojová buňka, jejíž byl otec členem. V r. 1940 ho gestapo sebralo spolu s dalšími pěti lidmi a na dva roky ho zavřeli na Pankráci. Uměl německy, takže nepotřeboval u výslechů tlumočníka, který různým způsobem výslechy překrucoval a brzdil. Když šel táta od prvního výslechu, měl v hrsti všechny svoje zuby. Pak nemohl jíst, žádná péče nebyla, natož zubař! Jejich vedoucí, dr. Nebeský z Jilemnice, byl popraven, ostatní dostali žalář...“ A jak ty dva roky bez živitele rodiny zvládala maminka? „Nevím,“ uzavírá pan Dalibor, „prostě musela... rodiče už neměla, tak jí neměl kdo pomoci... Otec pak zemřel brzy - ve svých 54 letech, nejspíš na to měly vliv následky věznění...“

Tatínek pana Sejbala byl Čech, a nikdy se k Němcům nehlásil, ale protože tehdy bylo možné si příslušnost k národu vybrat, objasňuje rodinné poměry: „Otec měl dva mladší bratry, ten prostřední byl také Čech, ale nejmladší Bruno byl zapálený Němec, později nacist. Když přišel s rodiči z Augsburgu, zůstal v sudetské části v Lanově za Vrchlabím, kde se i oženil. Česky se nikdy nenaučil. Jako Němec musel do války, a protože byl dobrý hudebník, dostal se k ústřední hudbě SS v Berlíně. Přerušili jsme veškeré styky a od té doby o něm nevíme. Z války se nevrátil. Nevíme, jak skončil, nejspíš padl v Berlíně při bombardování. Teta - Brunova manželka - šla i se svým synem do odsunu. Můj otec si s ní pak nějaký čas psal, ale pak to ustalo.“

Češi, jak říká pan Dalibor: „Můj otec se sice narodil v Německu v Augsburgu, ale byl to Čech a po první světové válce, v době krize, se přestěhoval sem. Matka pochází ze Zdikova na Šumavě. Poznali se v Augsburgu. Otec mé matky byl zedník a štukatér a jezdil na práci do Německa. Tam byli považováni za machry, jejich práce měla výborné jméno. Maminka měla jed-

A jak Sejbalovi vzpomínají na česko-německé soužití v Podkrkonoší? „Ptáte se, jak spolu Češi a Němci vycházeli jako sousedi? To bylo stejné jako dneska! Záleželo na lidech, a ti jsou stejní jako dřív. Na obou stranách byli dobří a zlí, protivní a nesnášenliví, i takoví, kteří by se vám nejradši rozdali. Každý člověk je nějak

postižený, a každý jinak... Na obou stranách byli stejní lidé. V podkrkonošském kraji bylo hodně česko-německých manželství.“ A své zkušenosti připojuje i paní Sejblová: „Babička měla v Martincích obchod se smíšeným zbožím a chodili k nám Němci ze Lhoty nakupovat. Moje matka uměla perfektně německy. Šla vždycky do krámu a takovým normálním mezilidským kontaktem se také nabyla větší důvěra... Pamatuju, když byl po válce odsun, jak šli Němci ze Lhoty s těma třiceti kilama na zádech... Naše babička brečela a říkala: „Tyhle obyčejný lidi si to nezasloužej!“ Bylo to hrozný, víte... ženy táhly za sebou plačící děti, naši vojáci je postrkovali, ať honem jdou... viděla jsem to jako šleťák dítě a pořád to mám před očima... „ a uvádí další vzpomínku z konce války: „Když okolo projížděly vlaky se zajatci, babička chodila na nádraží s bochníkem chleba a rozdávala je tam těm trestanceům do vlaku. To bylo velmi nebezpečné, kdyby ji u toho Němci chytili, tak ji nejspíš zastřelili... Vzpomínám také, že jsme měli na půdě schovanou ruskou učitelku. Utekla koncem války z transportu. Ta žena u nás byla schovaná asi měsíc, pak musela odejít. Velmi se jí u nás líbilo, naučila se s námi rychle komunikovat. Přišla v hadrech, které se hned spálily, a matka jí dala nějaké své šaty. Byla šťastná, že se mohla umýt. Přebývala v komůrce na půdě. Babička do nás hustila, že to nesmíme nikde říct, protože by nás celou rodinu zastřelili. Po osvobození ji odsunuli, stejně jako všechny ostatní uprchlíky, kteří se ukrývali po domech, a už nikdy jsme o ní neslyšeli. Babička říkala, že to byla velmi vzdělaná žena... „

V obecném povědomí, jakým klíčem bylo určováno, kdo z německých obyvatel půjde po válce do odsunu a kdo ne, je politická angažovanost nebo rodinné poměry konkrétního člověka. Jaká byla skutečnost a jak vnímali situaci v česko-německém soužití v Podkrkonoší po válce?

„Podle čeho se postupovalo, nevím,“ odpovídá pan Sejbal, „nemělo to asi pevná pravidla. Někteří lidé byli německého původu, ale nikdo to nevěděl, možná ani oni sami. Během války to ale vyšlo najevo, a chlapi museli na vojnu. Po válce pak šli někteří Němci do odsunu, někteří zůstali tady. Kdo a jak? Jeden muž se vrátil z války bez noh, a jeden sedlák se vrátil zdravý. Jeden šel do odsunu, druhý ne. Někteří ze smíšených manželství mohli zůstat, někdo nemohl. Nevím, jak to fungovalo... No a to víte, po válce se všechno opakovalo v českém vydání. Němci jsou především Němci, mají svou hrdost. My jsme všechno možný... a až úplně nakonec si vzpomene, že bychom mohli být i Češi. Nemáme národní uvědomění, a to je škoda... Ví, o čem mluvím, oba tyto póly jsme měli v rodině. Můj otec byl Čech a nějakou dobu žil v Německu. Jednou - když byl zrovna zavřený - přišel k nám za svoji matkou strýc Bruno, a to byl myšlením hrdý Němec. Babička totiž bydlela s námi. Když to pak maminka říkala tatínkovi, že u nás byl Bruno, tak řekl, že kdyby byl doma, tak ho vyhodil. Byla úplně jiná doba. Dnes už se to těžko chápe...“

A své zážitky z výměny ideologií dokumentuje i paní Alena: „Za války nás někdo udal, že jsme zabili prase načerno. Přišlo gestapo. Matka uměla německy, tak jim všechno vysvětlila. V komoře shodili z polic všechno, co tam bylo, rozbili kompoty. A když zjistili, že prase je v chlívků, odešli. Když nám komunisti v r. 1950 likvidovali obchod, tak ti naopak všechno, co tam bylo, rozkradli. Babička tenkrát vzala pětikilové závaží a jednomu mladíkovi, co tam ráboval a chtěl nám vzít novou váhu, řekla: „Jardo, jestli mně na tu váhu šáhneš, tak po tobě to závaží hodím! Celou válku jsem vám dávala na dluh a ty mě takhle okrádáš?!“ Tak váhu nechal být...“ I tento zážitek potvrzuje slova pana Dalibora, že na obou stranách byli stejní lidé...

Vojnu v politicky tuhých letech 1953-55 strávil pan Sejbal v Českých Budějovicích na letišti, kde vedl kulturně umělecký soubor Modrá hvězda. Hráli, zpívali, jezdili po soutěžích, reprezentovali rotu, a tak měl vojnu dobrou, jak sám říká.

S manželkou se seznámili v r. 1957 v národopisném souboru Krakonoš ve Vrchlabí, kam se hned po vojně s kamarádem přihlásili. Svou cestu do „Krakonoše“ popisuje i paní Alena: „Naše maminka si pořád zpívala, při práci, doma... jednou jsme si s maminkou takhle zpívaly dvojhlasně nějakou národní písničku a zrovna u nás byl kantor z hudebky, který soukromě učil bratra, a ptal se mě, jestli bych nechtěla chodit do Krakonoše, že mě doporučí řediteli hudebky. Ředitel mě pozval na zkoušku, dal mi zazpívat nějaké stupnice a písničku a přijal mě.“

V r. 1959 se Alena a Dalibor vzali. Když se v r. 1963 dělal ve Vrchlabí nábor do Výzkumného ústavu bavlnářského v Ústí nad Orlicí, neváhali. Motivem byla vedle práce i nabídka lepšího bydlení. Zatím žili ve velmi skromných podmínkách dvou místností, s vodou na dvoře u pumpy a suchým záchodem.

Pan Sejbal se o práci ve Výzkumném ústavu bavlnářském aktivně zajímal přímo na místě, a tak jim plán vyšel. V Ústí žijí už 51 let. Vychovali dvě děti, mají 4 vnoučata a 3 pravnoučata. A i když je pan Sejbal po úrazu méně pohyblivý, je stále bystrý a veselý myslivý, v obětavé péči své manželky a osobní asistentky, která k nim denně dochází. Poctivě cvičí a dělá vše, co mu zdravotní stav dovolí - sleduje televizi, čte knížky a časopisy, luští křížovky, rád povídá. Je na sebe přísný. Nelituje se a má radost z toho, co dokáže. Netrápí se tím, co nemůže... Během povídání několikrát propukl v nezadržitelný smích - třeba při vyslovení pojmu „ochotnické divadlo“, „muzicování ve Vrchlabí“ nebo „Mikulášské besídky“... Loučí se pevným stiskem ruky. A když si u dveří zavazují boty a říkám paní Sejbalové, že obdivuju její vztah k manželovi, ve kterém není ani náznak její zdravotní převahy, nebo naopak litosti, klidně odpoví: „Když má člověk druhého rád, tak to nebere jako obět, ale jako samozřejmost... A nemyslete si, kolikrát to v tom životě bylo jako na kolotoči...“

Milostná píseň

Na obzoru své vůle chci teď zprohýbat tvůj pohled na krajinu a v horách nastalých o malbu dechu dbát, bys lehce šla v jich stínu.

Záření chůze tvé chci do skal zhasnouti, by krok se v propast zasníl, a jako ztrátu tebe přijmouti, jako bych všechno vlastnil.

Chci ruce rozsvítit, když únavou by snad závěs tvých víček temněl, a jako nález tebe odevzdat, jako by Bůh nic neměl.

Vladimír Holan

Víme, že sebevraždnost je způsobována polovzděláním; vyšetříme-li kromě toho nyní, že vedle rozumového polovzdělaní má za příčinu také mravní slabost - tak to chceme nazvat - tedy ukáže nám společenský hromadný zjev sebevraždy moderní společnost v docela zvláštním světle. Vzdělaná společnost je unavena životem; tato její únava vyplývá však z jejího nedostatečného rozumového i mravního vzdělání: rozum a mravnost nejsou stejnoměrně a dobře propracovány a sjednoceny; jsme příliš rozumní, abychom byli dobrými, a příliš špatní, abychom byli úplně moudřími. Náš světový a životní názor není harmonický, není dosti dobrý a krásný, aby nám dal a zachoval radost ze života. Řekněme krátce a otevřeně: polovicitost (rozumová a mravní) je velikou příčinou moderní omrzelosti života: naše polovicitost nám dává nesprávné měřítko pozemského štěstí a spokojenosti, naše polovicitost nám ztrpčuje ovoce našeho pokroku v všech polích praktického života, naše polovicitost rozmnožuje rok od roku nespočetné oběti sebevraždy.

z knihy T.G.Masaryka: Sebevražda

Na půdě

Dveře u půdy se otevrou samy
Jsou to moudré dveře
které vznikly
myšlením několika lidí
Za dveřmi půdy
je sluneční zahrada
bílých šňůr
Kdysi dávno na nich
viselo prádlo
ale bylo netrpělivé
a ulétlo vikýřem
Šňůry přivázané k trámům
ulétnout nemohly
Dívají se na mě
zvláštním a dlouhým pohledem

Vladimíra Čerepková

Loni jsem se – navzdory věku – zamilovala, a objekty mé touhy byly hned dva: kapela Zrní a Aero 50 Dynamik. O tom druhém vám teď napíšu:

Aero 50 Dynamik je nádherný, elegantní kabriolet z let 1939-1941, dílo designéra a karosáře Josefa Sodomky z Vysokého Mýta, kde auto můžete v muzeu i vidět. Vozy Josefa Sodomky (1904-1965) obdivoval ve své době svět, a dodnes fascinují sběratele.

Malý Josef od raného dětství pozorně sledoval kolářskou práci svého otce (1865-1939), jehož „První východočeská výroba kočárů Josefa Sodomky“ se ve Vysokém Mýtě od r. 1895 zabývala opravami a výrobou kočárů, landaurů, potahových vozů atd. Josefa tato práce zaujala a rozhodl se jít v otcových stopách. Výuční list získal u svého otce, po studiu odborné školy v Kašperských Horách získal v r. 1922 oprávnění k samostatné kolářské živnosti a poté působil dva roky v podniku Laurin a Klement. Když se v r. 1925 vrátil domů, přinesl si s sebou nadšení pro automobily a podařilo se mu postupně přesvědčit otce, že budoucnost podniku je ve výrobě karosérií pro automobily. Byla to tehdy záchrana pro podnik, který vlivem poválečné krize a právě nástupem automobilismu značně upadal. Během několika let se umění mladého Sodomky stalo známým doma i v zahraničí a poptávka po jeho originálních vozech rostla.

Kvalitně, originálně, rychle

Rodinný podnik převzal Josef po svém otci v r. 1930. První karoserie - otevřený vůz na podvozku Praga Mignon - vyrobil už v r. 1925 pro místního dopravce Šplíchala. Postupně začala firma vyrábět také nákladní a užitkové karoserie - vše podle individuálních zakázek a s velmi krátkou dodací lhůtou. V r. 1927 obdrželi první zakázku na limuzínu, a od té doby se luxusní automobily staly důležitou součástí výrobního programu. V r. 1929 vyrobila firma Josefa Sodomky první kabriolet a o rok později první autobus, o kte-

ré stoupl zájem až po r. 1937 díky zakázkám Ministerstva železnic v Praze.

Tricátá léta byla ve znamení originálních karosérií, oceňovaných na soutěžích elegance doma i v zahraničí (Budapešť, Monte Carlo, Nice). Prvorepublikové úspěchy firmy stály na kvalitě a výjimečnosti vlastních konstrukcí. Škála karosovaných podvozků byla obdivuhodná: Aero, Bugatti, Ford, Chevrolet, Jawa, La Salle, Lancia, Praga, Renault, Rolls-

I ve věznicí kreslil návrhy nových typů karosérií, nákresy mu však byly zabaveny a zničeny. Po roční vazbě jej soud nakonec osvobodil, možná i díky zástupcům dělníků, které stály před budovou, v níž se rozhodovalo o jejich šéfovi.

-Royce, Studebaker, Škoda, Tatra, Walter atd. Mezi odběrateli byli např. Jan Werich, Tomáš Baťa, Hana Benešová, hrabě Schwarzenberg nebo britská královská rodina. Josef Sodomka si velmi cenil rukodělné a tvůrčí práce. Byl denně v kontaktu s dělníky ve fabrice. Talentovaný tvůrce kreslil své hrubé náčrty často jen křídou na vrata dílen s tím, že prokreslená dokumentace je mezi tvůrčími lidmi s fantazií vlastně zbytečná. Sám trávil v továrně 12-16 hodin denně, a maximalismus vyžadoval i od lidí kolem sebe - najal nejlepší klempíře, karosáře, čalouníky, lakýrníky, kováře, zámečníky, kteří jeho improvizace dokázali zrealizovat. Konstruktor Josef Klejch vzpomíná: „Sodomka rád jezdil rychle. Nesnesl, když ho někdo předjel. Svým stylem jízdy odrovnal několik aut... Dokázal odhadnout, co bude mít úspěch. Věděl, co chce, a co může požadovat od nás. Byl s námi ve fabrice v těsném kontaktu, a tak se podle výplaty každý dozvěděl, jak s ním byl spokojen.“ Za jedny z jeho nejkrásnějších vozů jsou považovány právě automobily Aero 50 Dynamik s charakteristickými kapkovitými blatníky. V letech 1939-1941 jich bylo vyrobeno asi osm a do dnešních dní se zachovaly dva exempláře: jeden je v USA, druhý v muzeu ve Vysokém Mýtě.

Válka a poválečný úpadek

Druhá světová válka výrazně omezila produkci osobních automobilů, páteří výroby se staly autobusy a užitkové vozy, sanitky, dílenské soupravy, agregáty atd. Díky urputnému Sodomkovu boji o zachování výroby a díky kvalitě jejich práce jela výroba naplno i ve válečném období. Sodomka se také zapojil do odboje - spolupracoval s ilegální vojenskou organizací Obrana národa, podporoval partyzánskou skupinu operující v oblasti Vysokého Mýta a pomáhal rodinám, jejichž příslušníci skončili v nacistických věznicích a koncentračních táborech. Po květnu 1945 opět navázal spolupráci s československými výrobci osobních automobilů. Jeho velkou touhou bylo zřízení moderního karosářského studia a specializované střední odborné karosářské školy.

Po komunistickém puči v r. 1948 došlo k uvalení národní správy na Sodomkovou továrnu a vzniku národního podniku Karosa. Provokace a sledování StB jej měly dohnat k emigraci nebo alespoň ke stažení z aktivního života. V listopadu 1950 byl ve svém bytě zatčen a jako nepřítel lidu a socialistického zřízení odsouzen k odnětí svobody na 3 roky.

Když opustil po roce věznicí, do své továrny se vrátit nesměl, a tak v r. 1953 nastoupil do Mnichova Hradiště, kde pracoval jako konstruktor v podniku Liaz. Autor mnoha nádherných automobilů pro meziválečnou společenskou elitu dojíždí teď do práce plátěnou tříkolkou Velorex - za každého počasí. Na lepší vůz „nemá nárok“. V jednašedesáti letech odchází zcela fyzicky zničen do invalidního důchodu a o měsíc později umírá v bídě a zapomnění ve vysokomýtské nemocnici. Po jeho smrti odešli v rychlém sledu i jeho nejbližší - manželka a také syn Josef, schopný konstruktor, v něhož okolí vkládalo naděje na obnovení rodinného podniku. Sodomkova saga skončila smutně. Na základech jejich firmy však vyrostla úspěšná Karosa, dnes Iveco Czech Republic. A Sodomkovým uměním, kvalitou a také odvahou se můžeme dodnes inspirovat v Regionálním muzeu ve Vysokém Mýtě.

No a protože zamilovanost dlouho nevydrží, mám nový objev - kabriolet Tatra 600 z roku 1949! /M

BLAHOPŘÁNÍ

Blahopřejeme paní PhDr. Jiřině Šiklové k životnímu jubileu.

Je statečná, skromná, obětavá, moudrá a má ráda lidi. Mnoho pro lidi a tuto zem vykonala. Dávno říkám, byla by dobrou prezidentkou. Jenže dav chce jiné figury.

Blahopřejeme panu biskupu Janu Konzalovi, který se 5. května dožil osmdesátky.

Za minulého režimu sloužil ve „skryté církvi“. Stále promyšlí způsob služby církve v naší době. Mnoho pro církev vykonal, napsal řadu důležitých knih a článků, posloužil mnoha potřebným lidem.

Je naším velkým dluhem, že služebníci i věřící „skryté církve“ byli po převratu odstranění a jsou odsouzeni k vymření. Církevní vrchnost nenašla způsob jak tyto lidi a jejich zkušenost využít. Máme plno řečí o pokoji a lásce, kážeme druhým, modlíme se za mír a porozumění ve světě, ale sami nejsme schopni se domluvit s nejbližšími sestrami a bratry. Jsme prorostlí zářlivostí a nesnášenlivostí. Církevními paradami svou bídu nezakryjeme.

Zaujal mě už název jeho knihy rozhovorů: „Biskup, který si sám nosí koberec“. Škoda, že ho neznačí římský biskup František. Myslím si, že by si padli do noty i do náruče.

/v

CHVÁLA PŘEJÍCNOTI

Co to vlastně ta přejícnost je? Jednoduše řečeno je to opak závisti. Zatímco závist si velmi rychle vybavíme hned v několika podobách a konkrétních osobních příhodách, přejícnosti se na světlo moc nechce. Určitě jsme ji ale taky mnohokrát prožili.

Velkou příležitost k cvičení v přejícnosti nám poskytuje úspěch lidí v našem okolí. Takovou klasickou představou je sousedovo nové auto. Je to možná klišé, ale funguje to. Jakmile soused odtažní, že se v jeho garáži uhnízdlilo zbrusu nové vozidlo, poskytuje tím nesmírně velkorysý prostor pro cvičení v přejícnosti nebo naopak v závisti. Tradičtější je naneštěstí spíše zatím to druhé. Potíž spočívá v tom, že na to jdeme od začátku špatně. Bereme to tak, že se sousedovo nové auto nějak týká nás samotných. Tak to ale není ani v nejmenším. Proč tedy začínáme okamžitě srovnávat obsah naší a sousedovy garáže. Soused si to auto velmi pravděpodobně nekupoval s blaženým pocitem, že nám přivolá nebývale silný záchvat závisti. Prostě si ho koupil, protože si to mohl dovolit a protože ho chtěl.

Jak se ale zbavit toho skoro automatického porovnávání, které tak zbytečně často vede ke zklamání, že my sami něco nemáme a někdo jiný to má? Cesta vede přes lásku k sobě samým, přes skutečné sebevědomí. Pokud si vážíme svého života a stojíme v něm pevně zakotvení, nemůže nás rozhodit, že se někomu zrovna v této chvíli daří skvěle, ano dokonce lépe než nám. Pokud chceme zapudit závist hned v zárodku, měli bychom se více soustředit sami na sebe a vlastní životní snahy.

Pokud se nám podaří včas zastavit srovnávání, jsme na nejlepší cestě k přejícnosti. Přát někomu jeho úspěch nebo radost je krásný zážitek. Zakopejme závist dost hluboko tak, aby nemohla být první v řadě. Zkusme brát úspěch okolí jako důsledek lidské snahy a Božího požehnání. Pokud se nám to povede, budeme mít další důvod nesmírně si vážit vlastního života, vlastních snah a vlastních projevů Božího požehnání.

Pokud přejícnost nahradí závist, zjistíme, že jsme mnohem spokojenější sami se sebou. Najdeme v sobě usměvavý pramen skutečné lidské sounáležitosti založené na přesvědčení, že jsme taky jen krátkodobými návštěvníky. Přejícnost nevylučuje, že nás cizí úspěchy budou inspirovat k našim vlastním. Třeba až při pohledu na nějaký skutečný úspěch zatoužíme využít část své životní energie pro dosažení něčeho podobného. V téhle inspiraci, ale není ani špetka závisti.

Inspirativním biblickým textem pro naše snahy o přejícnost je pro mě: „Jak chcete, aby lidé jednali s vámi, tak jedněte vy s nimi.“ (Lk 6,31)

Hodně a více přejícnosti

Zdeněk Bohuslav

MÁMU NACISTÉ POPRAVILI TŘI MĚSÍCE PO PORODU

Jiří Šticky

Ten těžký úkol dostala máma. Táta prý obvykle nechával rodinné záležitosti na ní. Říct patnáctiletému Vráťovi, že je adoptovaným synem, musela ona. Vzala si ho doma ke stolu a s viditelnými obavami mu prozradila, že paní, co k nim chodí co pár měsíců na kafičko, není rodinná přítelkyně, ale paní ze sociálního úřadu dohlížející na jeho adopci: rodiče mu zavraždili nacisté a někde má možná sourozence. Víc toho tehdy nevěděla a ani nemohla.

„Měli strach, že řeknu ahoj a půjdu jinam,“ vzpomíná Vratislav Ebr. Chtěl být hercem, dal si přihlášku na uměleckou školu; přitom v padesátých letech musel objasnit svůj „třídní původ“ a dodat podrobný životopis rodičů. Mámu tím donutil k akci, ale úplně překvapení to pro něj nebylo. Na škole měli někteří spolužáci i učitelé narážky na jeho původ, o kterém nic netušil. „Rodiče měli úplně zbytečné obavy. Oba byli strašně hodní, nemohl jsem dostat snad lepší výchovu. Vyrůstal jsem jako jedináček v rodině velmi inteligentních lidí, kteří se nikdy nehádali.“

Teď s ním sedím u stolu v kuchyni pražského činžovního bytu já, z patnáctiletého kluka je vitální urostlý chlap, který ani náhodou nevypadá na dvaasedmdesát. Zbystřit musím, kdykoliv vypráví o mamince a tatínkovi. Říká tak svým biologickým rodičům, které neměl šanci poznat, i svým adoptivním rodičům, kteří si ho krátce po válce odvedli z tajného oddělení nacistického lazaretu. Nyní, sedmdesát let po válce, musí na dotazy týkající se jeho rodičů odpovídat mnohem častěji: „Jsem už starší, jdu k doktorovi a ten se ptá ... á, slyším, máte šelest na srdci. Je to dědičné? Vy máte cukrovku. Máte ji v rodině? Nevím vůbec nic, nepoznal jsem své rodiče, říkám jim.“

Aby si snad nemysleli, že se ho rodiče zřekli, opakuje, co má v rodném listě. Narodil se pravděpodobně 20. října 1942. Zřejmě přímo ve vězení na Pankráci. Maminka byla sestra parašutisty Josefa Valčíka, účastníka atentátu na Reinharda Heydricha. Popravili ji v lednu 1943. Táta se o narození čtvrtého dítěte vůbec nedozvěděl, zastřelen byl čtyři dny po jeho příchodu na svět. Ale to všechno se dozvěděl až mnohem později. „To není hrdinství, to je jen osud. Sourozenci jsou starší, ale i oni se s tím vyrovnali,“ říká.

Pro nacisty byl jen číslo, nepřítel říše. Pro tvrdý komunistický režim po roce 1948 zase živou připomínkou ně-

čeho, na co se mělo zapomenout. Atentát na zastupujícího říšského protektora, kterého se zúčastnil strýc Valčík, připravoval „buržoazní odboj“ v Londýně, a tudíž byl léta tabu.

Nacisté se pomstili vyvražděním pomocníků – a také příbuzných včetně čtrnácti členů Valčíkovy rodiny a jejich životních partnerů. Zůstalo po nich patnáct sirotek ve věku od nuly do čtrnácti let. Vráta byl nejmladší, své tři sourozence poprvé viděl až jako dospělý člověk.

Němý svědek

Manželé Ebrovi, kteří jej adoptovali, byli úspěšní lidé žijící ve vile na pražské Hanspaulce. Marně toužili po dítěti. Brzy po válce se jim ozvala sociální pracovnice referátu pěstounské a adoptivní péče, aby se přijeli podívat do Masarykových domovů v Krči, dnešního areálu Thomayerovy nemocnice. Během války sloužila jako německý lazaret a do takzvaného tajného oddělení odkládalo gestapo nejmenší nepřátele režimu. Podle písemného svědectví sociálních pracovníků, které získal díky své pečlivé adoptivní mamě, předávalo gestapo děti do ústavu jen s informací o příjmení, křestním jménu a datu narození. U něj předání proběhlo bez jakýchkoliv papírů ve středu 9. prosince 1942.

Když se na něj přijeli podívat manželé Ebrovi, byly mu necelé tři roky a nemluvil. Zájemci o adopci byli upozorněni, že dítě může být němý. Kdo ho dnes jen trochu zná, ví, že taková diagnóza mu vůbec neodpovídá. Příčinou jeho nemluvnosti byl nepředstavitelný stres okolo, jež jako mimino musel vnímat. „Prý jsme v ústavu zbyli dva. Já jsem se vrhnul k mé nové mamince, chytil ji za sukni a už se nepustil. Byl jsem jejich,“ vzpomíná na rodninou historiku Vratislav Ebr. Až rok po válce potvrdilo šetření policejního oddělení pátrajícího po zavlčených lidických dětech, že v jeho případě gestapo nefabulovalo a jeho rodné příjmení sedí. Je synem obětí heydrichiády Františka Sívka a Františky Sívkové, rozené Valčíkové.

Přečtěte si více na: http://reportermagazin.cz/valcikovi-sirotci/?fb_action_ids=852380054809814&fb_action_types=og_shares

NÁVŠTĚVA

Ve čtvrtek 11. června přijela do Letohradu paní Madeleine Albrtightová se svou sestrou, ukázat svým dcerám a vnukům místo, kde její rodina několik roků před válkou žila.

Seděli jsme s Vaničkovými před kostelem, abychom hostům nabídli podívat se do kostela. František Vaniček ml. přijel z Hradce Králové zahrát na varhany. Mikrobus zastavil před kostelem, tak jsem měl možnost hosty přivítat. Paní A. představila svou rodinu a nahlédnutí do kostela přivítala. Dětem překládala mých pár slov o tématu štukové výzdoby a o obrazu sv. Václava. „To je vaše téma - program pro panovníka. Vláda má sloužit zemi a na péči o nejpotřebnější se ukáže její úroveň. Sv. Václav je na našem obraze zobrazen jako vladař pečující o zotročené, umírající, lidi bez domova, nemocné a vězně“, překládala paní Albrightová své rodině.

„Naše židovsko-křesťanská kultura přinesla jedinečné ovoce: Deklaraci lidských práv, vzdělání, školství a sociální péči pro všechny, atd. Snažíme se udržet veliké dědictví naší civilizace.

V roce 2001, při odhalování pamětní desky

vašemu otci, jsme dodatečně vaší rodině blahopřáli, že se vám podařilo zachránit před nacismem. Dodatečně jsme se omlouvali za to, že jsme před nacismem neochránili místní židy. Víme také, že kdyby vaše rodina po válce zůstala v Československu, přinejmenším váš otec by byl nespravedlivě uvržen do komunistického koncentráku. Však znáte osud mnohých našich statečných lidí, i úděl pana JUDr. Ruprechta a jeho rodiny za minulého režimu. Vám, paní Albrightová, děkujeme za vaši politickou práci a za pomoc Ameriky. Kdyby američtí vojáci neosvobodili mého tátu z koncentráku, nebyl bych se ani já narodil. Řada zdejších lidí s vámi souzní také v úctě k Václavu Havlovi.“

„To je dobře. Většinou si Václava Havla váží víc lidí venku než v této zemi“, pravila paní Albrightová.

„Děkuji vám znovu za váš projev na pohřbu Václava Havla. (Už při pohřbu V. Havla jsem paní Albrightové děkoval, že s panem Karlem Schwarzenbergem zachránila úroveň obřadu.) V naší farnosti většina lidí volila v prezidentských volbách pana K. Schwarzenberga. Rok a půl vlaje na faře ukrajinská vlajka, podporujeme Ukrajinu, naši lidé vybrali mnoho

peněz na léky pro Ukrajince. Zdejší podnikatel pan Kvido Štěpánek vypravil konvoj nákladních aut s humanitární pomocí.“

„To je skvělé“, pravila paní Albrtightová. Poděkovala za muziku Františkovi Vaničkoví. Nabídl jsem jí knížečku pana Stanislava Adamce Židé v Kyšperku a tři knížečky rozhovorů paní Ivy Markové s místními lidmi. Řekl jsem: „Na venkově žijí aristokraté ducha. Najdete tam i rozhovor s paní Ruprechtovou.“ „To vše mě velice zajímá, řekla paní Albrtightová.

Pak už se návštěvy ujal pan starosta a nabídl rodině bohatý program. Paní Albrtightová navštívila na Kuncčích paní Věru Chudobovou, dceru paní Ruprechtové. Její koláče prý Američanům chutnaly.

Snažili jsme se ukázat návštěvě to nejcennější z Letohradu.

Snad paní Albrightová viděla, že s ní sdílíme stejné životní hodnoty, že je tu „doma“ a že se nechceme jen hrát na její slávě. /v

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 14.6. 11. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Ez 17,22-24 Ž 92
8.45 h. Lukavice 2 Kor 5,6-10
10.30 h. Tvrz Orlice Mk 4,26-34

sobota 20.6. 19 h. Lukavice
neděle 21.6. 12. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Iz 49,1-6 Ž 139
8.45 h. Mistrovice Sk 13,22-26
10.15 h. Orlice Lk 1,57-66.80

středa 24.6. Slavnost Narození Jana Baptisty
19 h. Letohrad

sobota 27.6. 19 h. Lukavice
neděle 28.6. 13. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Mdr 1,13-15;2,23-24
8.45 h. Mistrovice - poutní slavnost cc Ž 30
10.15 h. Orlice 2 Kor 8,7-15
Mk 5,21-43

pondělí 29.6. Slavnost sv. Petra a Pavla
19 h. Letohrad

sobota 4.7. 19 h. Mistrovice
neděle 5.7. Slavnost sv. Cyrila a Metoděje
7.15 h. Letohrad Iz 61,1-3a Ž 117
8.45 h. Lukavice 2 Kor 6,13c-20
10.15 h. Orlice Lk 10,1-9

sobota 11.7.
neděle 12.7. 15. v mezidobí
sbírka na potřeby diecéze
7.15 h. Letohrad Am 7,12-15 Ž 85
8.45 h. Lukavice Ef 1,3-14
10.15 h. Orlice Mk 6,7-13

Z modliteb židů na konec sobotního dne:

Chvályhodný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi světa, jenž tvoří plod révy.
Chvályhodný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi světa, jenž nás posvětil svými příkazy a nalezl v nás zalíbení a v lásce a přízni nám dal v dědictví svůj svatý šabat, připomínku stvoření, protože ten den byl také prvním dnem bohoslužebného shromáždění, a vzpomínku na východ z Egypta. Neboť nás jsi vyvolil a posvětil nás mezi všemi národy a v lásce a přízni jsi nám dal dědictví svůj svatý šabat. Chvályhodný jsi, Hospodine, jež posvěcuje šabat.
Chvályhodný jsi, Hospodine, Bože náš, Králi světa, jež dává chléb ze země.

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, Miloslava Šejvlová, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741

